

1. sz melléklet

A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, értéktárba történő felvételéhez

Evangelikus Templom

1826. szeptember 29-én báró dezséri Rudnyánszky Sándor Békés vármegye főjegyzője újraalapította Bánfalva néven a mai Gádorost. A korabeli feljegyzések szerint az első betelepültek több mint **60 %-a ágostai hitvallású evangélikus volt.**

A település gyorsan fejlődött, az újabb telekosztások kedvezően hatottak a település lélekszámának növekedésére. Önálló anyaegyházak nem voltak, az evangélikusok az orosházi evangélikus anyaegyházhoz tartoztak.

1838-ban egy kis imaházat építettek.

1843-tól kezdve a bánfalviak úgy érezték, hogy lelki gondjaik támogatása érdekében indokolt lenne egy Orosházától független önálló anyaegyház létrehozása. 1844-ben született meg a döntés az imaház megnagyobbítására és az igény egy önálló lelkészre. Kérelemmel fordultak Kristóffy Sámuel nagylaki evangélikus espereshez ügyük kedvező elbírálása érdekében.

1844. november 12-én létrejött az önálló anyaegyház.

1844-ben, éppen virág-vasárnapján, erős szélvész által a templom teteje felerészben leszakított, falazata is megrongálta, úgyannyira, hogy majdnem újból kellett azt felépíteni.

1845-ben a templom felépítése egészben befejeztetett, valószínűleg fel is szenteltetett.

1851. április 19-én Baross Károly került a bánfalvi evangélikus egyházhoz, június 29-én foglalta el hivatalát. Nagy tudású, tenni akaró ember volt.

1865-ben az omladozó templom megerősítése és vakolása történt meg.

1871-ben két kisebb harangot vett az egyház

1886-ban született meg az elhatározás egy erősebb és nagyobb templom építésére. A felvetést tettek követték. **1888. december 2.-án Baross Károly már arról számolt be az egyházi közgyűlésen, hogy az új templom elkészült,** a templom felszentelésére december 16-án fog sor kerülni.

1958. november 26-án a vasárnapi istentiszteletet követően tűz ütött ki a templomban. A szépen feldíszített barokk faoltáron lévő nagy gyertyákat elfelejtette eloltani a harangozó, amelyek tövig égtek. A lefolyó faggyútól lángra kapott a festett fenyő oltár és porig égett. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a műemléki védettség alatt álló berendezés biztosítva volt, amely az anyagi veszteséget részben enyhítette. A korábbi fa oltár helyett műkő oltár lett.

Harangok:

1844-ben vettek a hívek egy kis harangot 161/2 fontnyi súlyút, 24 váltó forintért, azon harangot, mely a Mező-Berényi Gimnázium harangja volt egykor.

1903-ban új harang beszerzése történt.

A világháborúban elhurcolt harangok pótlására 1937. december 12-én került sor. Már a vasútállomáson lelkes emberek fogadták a megérkezett harangokat. Az enyhe téli napon fél falu kísérte a harangot szállító szekeret.

Jelenleg három harangja van:

Miatyánk-harang (nagyharang) 401 kg-os, 94 cm alsó átmérőjű. Hönig Frigyes öntötte Aradon 1913-ban.

Hősök harangja 214 kg-os, 74 cm alsó átmérőjű, és Szlezák László öntötte Budapesten 1937-ben.

Gyermekek harangja (kis harang) 66 kg-os, 50 cm alsó átmérőjű, és Szlezák László öntötte Budapesten 1937-ben.

Mindhárom harang erősen kiemelt, megtört jármon függ. A két nagyobbik harangot elektromágnes hajtja, míg a legkisebbet nem villamosították és a húzókötelet is leszerelték róla.

Napjainkban Gyülekezeti létszám: 15.25 fő

Elérhetőség:

5932 Gádoros Nagy u 64 szám

Presbiter:

Viszkok Jánosné
Kovácsné Kabai Edit
Csonka Jánosné

Istentisztelet minden hónap első vasárnapja úrvacsora 14:00 óra
lelkész: Győri Veronika

Indoklás értéktárba történő felvétel mellett

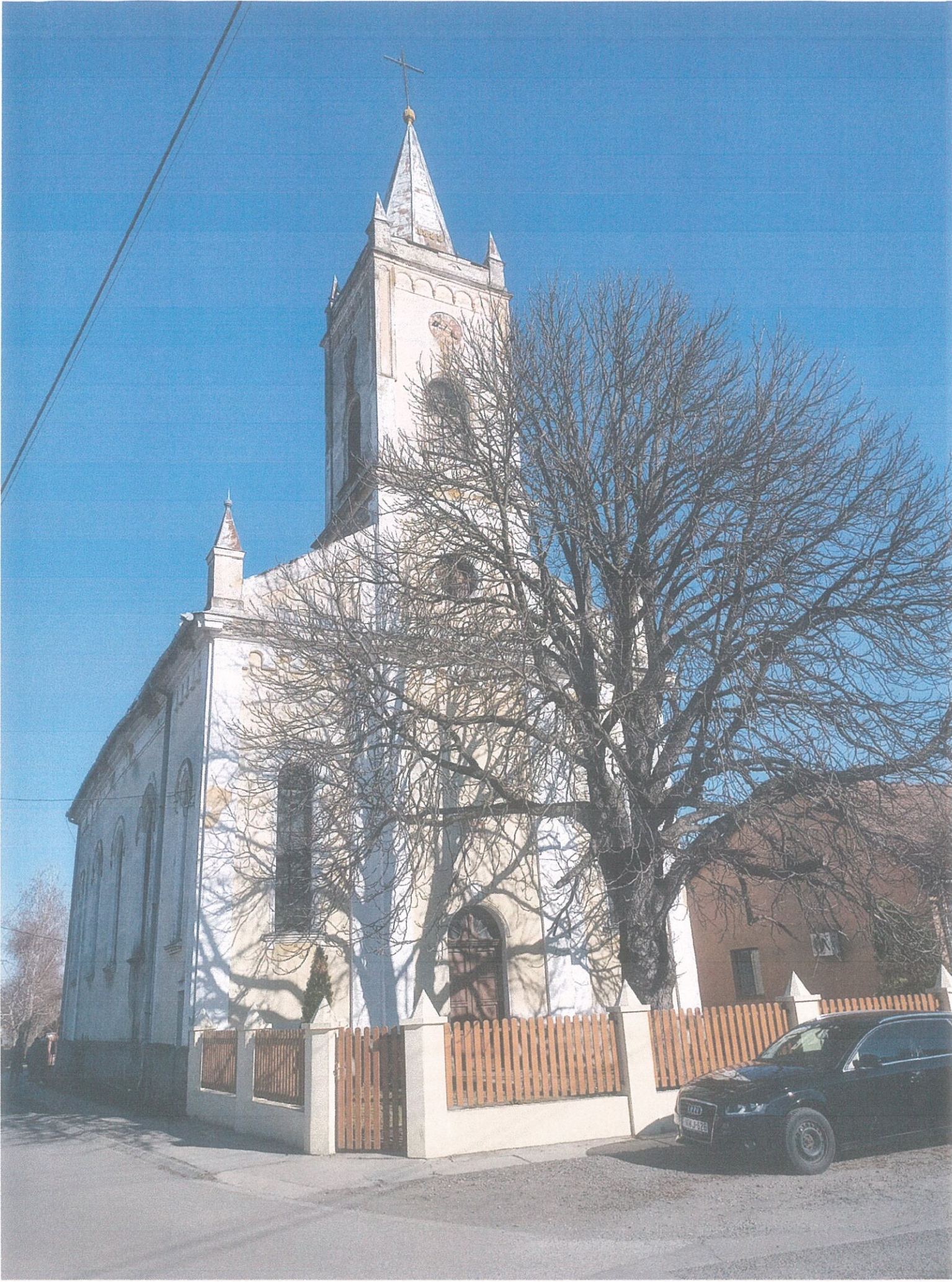
A Pongó Bertalan köré szerveződött jó szellemi erőkből álló lokálpatrióta csoportnak köszönhetően a helytörténeti elbeszélésekből kiderült Baross Károly evangélikus lelkész a település első történetírója. Egyháza, faluközössége iránt érzett felelőssége, hűsége és ragaszkodása csendül ki elbeszéléseiből. A Gádorosi Füzetek sorozatokban több esetben is bemutatásra kerül a templom története, ezért fontosnak tartom az helytörténeti szempontból javasolom értéktárba vételét. Sajnos a három templomunk közül ez van jelenleg a legrosszabb állapotba, mindenképp szükséges lenne a mielőbbi felújítása.

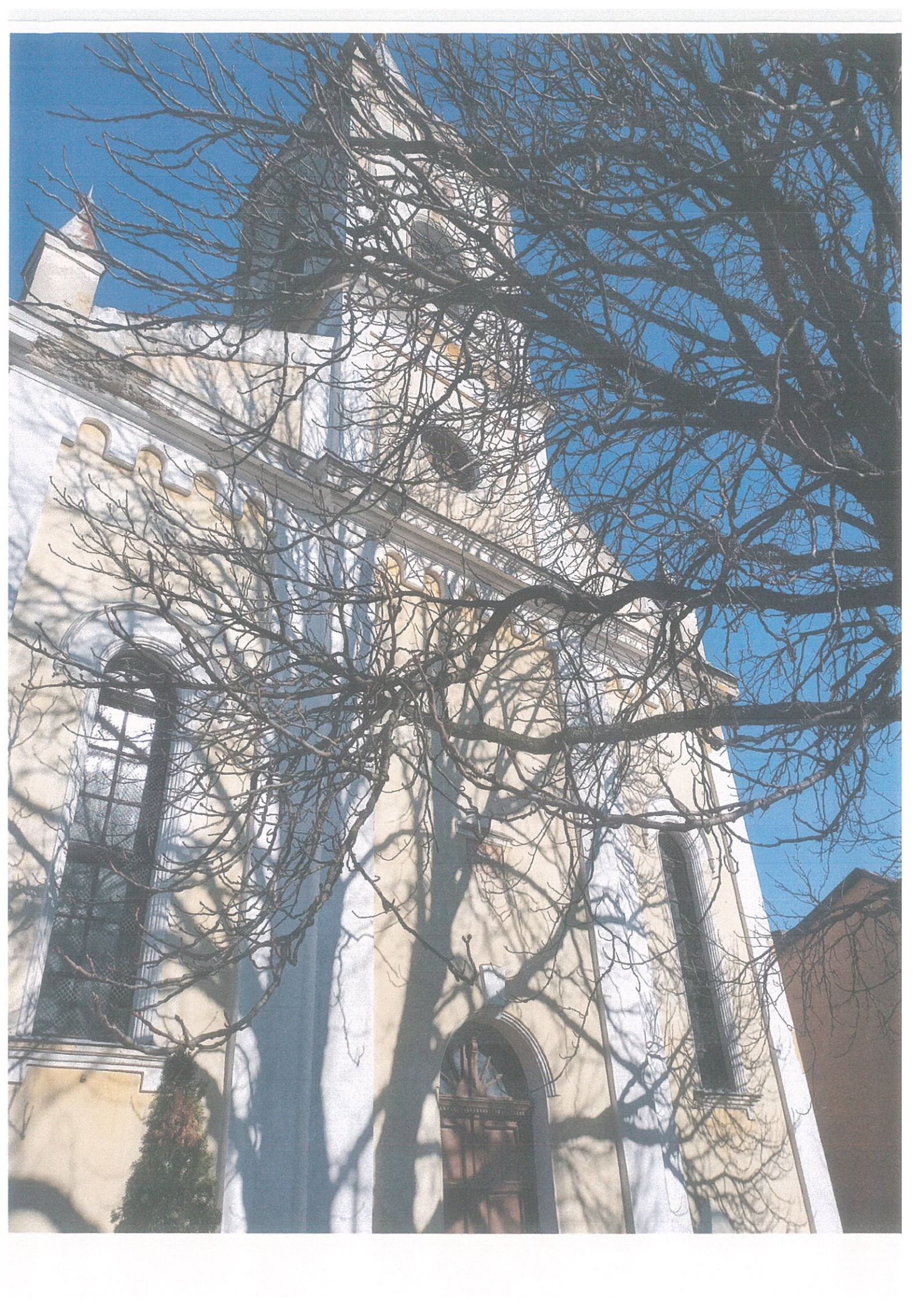
Megjegyzés:

Településünk helytörténeti kutatásai során a három templomunk közül egyik sem műemlék.

Fekete Tiborné

Gádoros, 2022.03.08

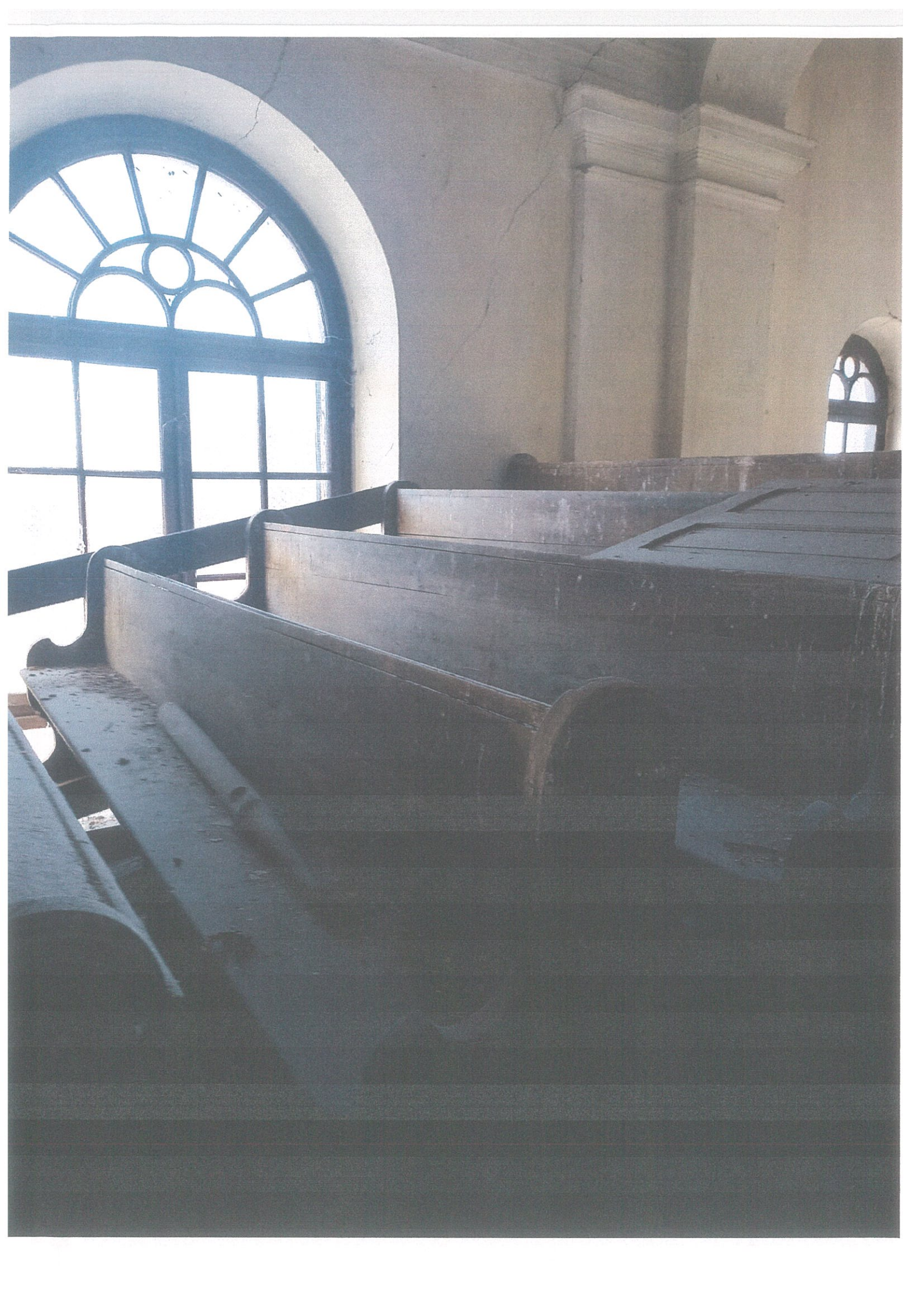

HŐSI HALÁLT HALTAK A MAGYAR HAZÁÉRT
1914 — 1918.

ADAMCSKA JÓZSEF
ADÁSZ LAJOS
ÁGOSTON MIHÁLY
BALÁZS PÁL
BEHAN JÁNOS
BIKÁDI SÁNDOR
BÓDIS GYÖRGY
BREZNYIK JÁNOS
BREZNYIK MIHÁLY
CHLEBIK JÁNOS
DÉNYÁN JÓZSEF
FEHÉR ISTVÁN
GABNAI JÓZSEF
NAGY GYÖRGY

HILHOCSÁNYI ANDRÁS
JANECSKA MIHÁLY
JÁVORCSIK ISTVÁN
JÁVORCSIK JÓZSEF
LISKA MIHÁLY
MADAI IMRE
MAGLOCZKI JÁNOS
MELISIK PÁL
ORAVECZ SÁNDOR
RAJKI JÓZSEF
RAJKI JÁNOS
RAVASZ SÁNDOR
SÁNDOR MIHÁLY
SÁNDOR FERENCZ

SZALAI MIHÁLY
SZABÓ JÁNOS
SZÉNÁSZKI ANDRÁS
SZULA GYÖRGY
TÓTH FERENCZ
N. TÓTH ISTVÁN
TÓTH MIHÁLY
ÜVEGES MIHÁLY
VALACH GYÖRGY
VALACH ISTVÁN
VIRÁG JÁNOS
VIRÁG FERENCZ
VOJKA JÁNOS
KERESZTES IMRE

